خبر

خوشنویسی ایرانی در کتابخانه روی آب

یک خوشنویس ایرانی در کتابخانه سیار جهان، نمایشگاه و کارگاهی یکروزه برگزار می‌کند تا به این واسطه خط کوفی را معرفی کند.

ساناز البرزی (خوشنویس ایرانی) در بزرگ‌ترین کتابخانه سیار جهان که در کشتی کروز لوگوز هوپ واقع شده، ضمن برپایی نمایشگاه و کارگاه یکروزه به معرفی خط کوفی پرداخت. این رویداد به دعوت بخش فرهنگی و هنری کشتی لوگوزهوپ و با همکاری گالری هاتف برگزار شد.

ساناز البرزی از جمله هنرمندان جوانی است که سال‌هاست تمرکزش را روی نقاشیخط و خط کوفی گذاشته و آثارش در نمایشگاه و رویدادهای مختلف هنری در داخل و خارج از کشور به نمایش درآمده است. او در بزرگ‌ترین نمایشگاه کتاب سیار جهان روی آب‌های ابوظبی مجموعه‌ای از آثارش را به نمایش گذاشت و در خلال برپایی این نمایشگاه، ورکشاپ آموزشی خط کوفی برگزار کرد. کشتی لوگوزهوپ بزرگ‌ترین نمایشگاه کتاب روی آب دنیاست. این کشتی به بنادر کشورهای مختلف سر می‌زند و در مدت توقف خود مردم محلی می‌توانند از خدمات فرهنگی این کشتی استفاده کنند. این کشتی که با هدف ارائه خدمات اجتماعی و انساندوستانه فعالیتش را مدت‌هاست آغاز کرده به کشورهای محروم از امکانات اولیه سفر می‌کند و به علاقه‌مندان خدمات آموزشی ارائه می‌دهد.

درنگ

آندلس، الگوی غرب علیه ایران

امیرمحمد بن‌علی پس از امضای قرارداد صلح با شاه قشتاله، آندلس را به قصد مغرب ترک کرد

بهمن لواسانی
گروه فرهنگ و هنر

اسناد تاریخی نشان می‌دهد که علمای مشهور آندلس، معتقد بودند که سطح فرهنگ اسلامی قشرهای مردم در دوره فراجامین حکومت مسلمانان در آندلس، چنان پایین رفت و حقایق قرآنی به اندازه‌ای مهجور ماند که بسیاری از مردم حتی در روخوانی قرآن هم ناتوان شدند. نزاع خانوادگی غرناطه بر سر قدرت و پس از آن دوره جنگ‌های «استرداد» باعث سقوط آندلس شد تا همه شهرهای اسلامی در این کشور سقوط کند.

این موضوع سبب شد تا دانشمندان مسلمان آندلسی با گرد آمدن در شهرهای جنوبی آندلس در عهد دولت بنی‌نصر، آخرین مراحل کمال علوم اسلامی (حساب، نجوم، طب ادبیات و...) را دیدند ولی خیانت‌ها و همکاری درباریان با دولت قشتاله به کلی اسباب اسلام را از این سرزمین برچید. در حقیقت طبق گزارش‌هایی از آخرین روزهای غرناطه در سال‌های (۸۹۷ - ۸۶۸ه) دخالت ثریا، زن مسیحی و مقابله او با عایشه زن مسلمان ابوالحسن، امیر غرناطه، از عوامل مهم فساد و فروپاشی دولت غرناطه در جنوب آندلس ذکر شده است. (زیبب، موسوعه المغرب العربی، ج ۳ ص ۳۹۳)

در اسناد تاریخی آمده است: زنی از باسک (ثریا) آندلس را به سقوط کشاند. فرزندان این دو زن فتنه‌ای در روزگار کوتاه و پایانی آندلس رو به مرگ برپا کردند که در مدت کوتاهی زمینه را برای واگذاری شهر به دشمن و درهم شکستن مقاومت مردمی و بی‌اثر ماندن دلاوری‌ها و ایستادگی‌های بی‌مانند آنان فراهم کرد. به گزارش همین نویسنده، مردم به جرگه هواداران صلح و مخالفان آن تقسیم شدند و شیطان‌های اِنسی، مردم را به صلح با نصارا فرا می‌خواندند.

دولت قشتاله نیز شهرهای دولت بنی‌نصر را در غرناطه با محاصره‌های درازمدت تصرف می‌کرد؛ چنان‌که مردم مالقه، مهم‌ترین شهر و مرکز تجاری دولت غرناطه از سختی روزهای محاطره به قحطی دچار شدند. غرناطه نیز پس از هفت ماه تاب آوردن در برابر محاصره تسلیم شد و امیرمحمد بن‌علی پس از امضای قرارداد صلح با شاه قشتاله، آندلس را به قصد مغرب ترک کرد و در ملیله (مغرب اقصی) در ملک خصوصی‌اش ساکن شد. عوامل فراوان دیگری نیز موجب سقوط آندلس شد اما مهم‌ترین عامل این سقوط را کم‌توان شدن بازوی معنوی مسلمانان (عامل انتشار اسلام در اسپانیا) باید دانست. در حقیقت مهم‌ترین علت ضعف عامل معنوی، اسلام سنی اموی بود که مانع پیشرفت اسلام راستین (مکتب اهل بیت) شد. این پدیده خود را در قالب نزاع تشیع و تسنن هم نشان داد. استمرار درگیری عقیدتی از شرق به غرب هم از دیگر عوامل مهم سقوط بود که نزاع تشیع و تسنن را با یکدیگر پدید آورد.

همین موضوع باعث شد پس از سقوط آندلس، خاورشناسان غربی همچنان موضوع تقابل شیعه و سنی را به‌عنوان یک راهکار برای تضعیف اسلام درنظر بگیرند که همچنان نیز بر این موضوع اصرار دارند. توجه امام خمینی(ره) به موضوع وحدت مسلمانان با پیروزی انقلاب اسلامی در حقیقت مقابله با همین تفکر و احیای تمدن جدید اسلامی است. این‌که هنوز غربیان بر سور دوقطبی بودن مسلمانان می‌دمند بر این اساس است که به‌واسطه آن توانستند از صدور اسلام واقعی به غرب جلوگیری کنند و هنوز این راهکار را به‌عنوان بهترین راهکار می‌دانند و در رابطه با کشورهای مسلمان به ویژه ایران به کار می‌برند.

دستاوردهای تمدنی مسلمانان د

سناریوی آندل

محمد دشتی
گروه فرهنگ و هنر

به آن دسته از مسلمانانی که پس از سقوط آندلس مجبور به تغییر دین خود شده و به‌عنوان یک مسیحی کاتولیک، غسل تعمید یافته بودند[Morisco] یا موریسک که در زبان اسپانیایی به‌معنای «مور کوچک» یا «مورحقیر» است، اطلاق می‌کردند. مگرآنها با خود و تمدن بزرگی که با نام اسلام و مسلمین وارث آن بودند، چه کردند که مجبور شدند دین خودشان را کتمان و عوض کنند و مورحقیرنامیده شوند! اگرواقعه سقوط آندلس با آن شکوه تمدنی مسلمانان چنین غم‌انگیز اتفاق افتاده است، آیا در صورت وجود اسباب و عوامل آن قابل تکرار نیست؟

نگاهی به مظاهر تمدنی مسلمانان در آندلس

برای درک ابعاد و مظاهر تمدنی مسلمانان در آندلس، مروری اجمالی در خصوص برخی از زمینه‌های پیشرفت و توسعه این تمدن ۸۰۰ ساله داریم. تاملی کوتاه در تاریخ تا مشخص شود که پس از پایه‌گذاری و بسط آن دوران طلایی، سقوطی چنان دهشتناک ریشه در چه رفتارهای نادرست و غفلت‌هایی داشته است.

دگرگونی فرهنگی

بی‌تردید مهم‌ترین خدمت فرهنگ اسلام به جامعه عقب‌مانده اروپا به‌ویژه آندلس، اصلاح ساختار فرهنگی جامعه‌ی آندلس بود، چراکه مسلمانان از اسپانیای بی‌سواد، بی‌فرهنگ و غیرمتمدن آن روز، جامعه‌ای علم دوست، دانشمند پرور و متمدن ساختند. گوستا ولوبون در کتاب تمدن اسلام و عرب خود در این زمینه می‌نویسد: مسلمانان در طول چند قرن، کشور آندلس را از نظر علمی و مالی به کلی منقلب نموده و آن را تاج افتخاری بر سر اروپا قرار داده بودند و این انقلاب نه در مسائل علمی و مالی، بلکه در اخلاق نیز بوده است. سلوک آنان با اقوام مغلوبه آن قدر ملایم بود که غیرمسلمانان اجازه داشتند برای خود مجالس مذهبی تشکیل دهند. در همان دوران بود که جنبش‌های علمی ـ فرهنگی به اوج خود رسیدند و فقط در قرطبه به مدت یک سال بیش از ۱۵هزار جلد کتاب به نگارش درآمد و با انتقال صنعت کاغذ از بغداد به آندلس، تعداد کتاب‌ها افزایش یافت و ۷۰ کتابخانه عمومی تأسیس شد. در قرطبه که پایتخت آندلس بود بر اثر پیشرفت علمی - فرهنگی، دانشمندان به اختراعاتی نیز دست زدند. از جمله «ابن فرناس قرطبی» در قرن ۹ میلادی، دوربین و ساعت زنگ‌دار را اختراع کرد. مراکز علمی اروپا تا قرن‌ها از آثار علمی مسلمانان که به لاتین برگردانده بودند، بهره می‌بردند. مهم‌ترین این آثار ترجمه شده «دایره‌المعارف پزشکی التصریف» است که ابوالقاسم زهراوی ـ پزشک عبدالرحمن سوم ـ آن را در سه جلد درباره جراحت‌ها نوشته بود. برتری فرهنگی مسلمانان بر جامعه آندلس به حدی زیاد بود که «رامون بیدال» به نقل از نامه منظوم «هوراسیوس» می‌گوید: اگر چه مسیحیان کاستیل و نورمان‌ها توانستند مسلمانان را در قرن یازدهم میلادی در اسپانیا و سیسیل شکست دهند، ولی همگی به نوبه خود در برابر برتری فرهنگی مسلمانان تسلیم شدند و هنوز مدت زیادی از این جنگ نگذشته بود که علوم و فنون سرزمین‌های اسلامی، فاتحان خود را به اعجاب واداشت. فقط در کتابخانه بیت‌الحکمه بغداد چهار میلیون جلد کتاب موجود بود و در اسپانیا سالانه ۸۰ هزار جلد کتاب گردآوری یا نوشته می‌شد. گروه‌های دانشجویی از انگلستان و فرانسه و کشورهای دیگر اروپایی به قصد آموزش‌های علمی به سوی مراکز علمی مسلمانان رهسپار می‌شدند. تأثیر تمدن اسلامی تا بدان جا بود که روی در کلیسای «سن پیر» رم شعارهای اسلامی «لااله الا...» و «محمد رسول...» نوشته شده بود. مسلمانان در پزشکی چنان پیشرفت کرده بودند که دشمن آنان سانچو - پادشاه لیون - در سال ۳۴۸ ه . ق برای درمان بیماری سخت خود نزد پزشکان مسلمان در قرطبه رفت و بهبودی یافت. آنان ماهرانه کارهای خطیری چون جراحی چشم را با استفاده از سوزن‌های ریز و باریک انجام می‌دادند.

پیشرفت‌های اقتصادی

گفته شد که وضعیت اقتصادی آندلس، پیش از ورود مسلمانان به آنجا بسیار آشفته و نابسامان بود. کشاورزان و صنعتگران و پیشه‌وران روزبه‌روز وامانده‌تر می‌شدند. با ورود اسلام به آندلس، اقتصاد این کشور به طرز بی‌سابقه‌ای رو به شکوفاشدن نهاد و در مدت کوتاهی مراحل پیشرفت را طی کرد و طولی نکشید که شکوفایی اقتصادی آندلس زبانزد خاص و عام گردید. در اینجا پیشرفت اقتصادی آندلس پس از ورود اسلام را در چهار زمینه کشاورزی، صنعت، تجارت و شهرسازی بررسی می‌کنیم.

توسعه کشاورزی

تقریبا کشاورزی آندلس در همه جا دیمی بود؛ چرا که در فلات مرکزی این تنها نوع ممکن کشاورزی بود. ولی در بخش جنوبی این سرزمین، یعنی آندلس آبیاری ممکن بود. آبیاری اختراع عرب‌ها نبود، ولی آنان روش‌های جدید را اختراع و از این طریق بسیاری از زمین‌های بایر را آباد کردند. مسلمانان برنج، نیشکر و پنبه را به کشاورزی اسپانیا افزودند و حتی گل‌هایی مثل یاسمن و یاس را از مشرق زمین به آندلس بردند و کشاورزی آنجا را رونق بخشیدند. بنابراین با روش‌های پیشرفته مسلمانان در کشاورزی و آبیاری آنجا، علاوه بر رفع کمبودها، تولید کشاورزی به اندازه‌ای رسید که مقداری از محصول نیز به خارج از کشور صادر می‌شد.

دستاوردهای فراوان صنعتی

پیشرفت علمی مسلمانان در آندلس، دستاوردهای صنعتی فراوانی نصیب مسلمانان کرد که یکی از آنها گسترش صنعت کاغذسازی است. با توجه به این که جامعه مسلمانان آندلس به علم، کتاب و کتابخانه اهمیت بسیاری می‌داد، لذا نیاز شدیدی به کاغذ داشتند ولی اروپای آن روز، چیزی از فن کاغذسازی نمی‌دانست. از این رو مسلمانان آندلس برای جبران کمبود کاغذ، کارخانه‌های کاغذسازی را در چندین شهر از جمله «شاطبه» ایجاد کردند. کشتی‌سازی از دیگر نمودهای پیشرفت صنعتی در آندلس بود. مسلمانان آندلس برای مقابله با دشمنانی که از راه دریا به آنها حمله می‌کردند و برای صدور کالاهای تولیدی خود به خارج به صنعت کشتی‌سازی روی آوردند. نخستین برنامه منظم کشتی‌سازی در آندلس، به همت عبدالرحمن اول (۱۷۲-۱۳۸ ه . ق) در پایان حکومتش تصویب شد و در شهرهای طرکونه، قرطاجنه و اشبیلیه بندرهای کشتی‌سازی بنا گردید. این صنعت با تأسیس «دارالصناعه» در شهر اشبیلیه، به دستور عبدالرحمن دوم ادامه یافت و در زمان عبدالرحمن سوم به اوج خود رسید. به دستور

قاب

«زمستان» اثر جدید آرمان گرشاسبی

آرمان گرشاسبی، خواننده در صفحه شخصی خود اثر جدید خود را با عنوان «زمستان» منتشر کرد. ترانه‌سرای تک‌آهنگ «زمستان» احسان حائری است و موسیقی آن را اشکان آبرون ساخته است. میکس و مستر نیز به عهده آرش پاکزاد بوده است. آرمان گرشاسبی یکی از اعضای «چارتار» است که با این گروه تاکنون آلبوم‌هایی مثل «باران تویی»، «جاده می‌رقصد» و «دریا کجاست» را منتشر کرده است.

تماشاخانه

بازگشایی خانه موزه خیمه‌شب‌بازی

خانه موزه خیمه‌شب‌بازی ایران که توسط ستاره اسکندری و سیاوش ستاری بنیاد شده، بعد از وقفه دوساله با مدیریت فهیمه امن‌زاده بازگشایی می‌شود. خانه موزه خیمه‌شب‌بازی ایران، با برگزاری مراسم افتتاحیه مجدد آغاز به کار می‌کند. این مکان توسط ستاره اسکندری و سیاوش ستاری بنیاد شده بود و حال بعد از وقفه‌ای دوساله با مدیریت فهیمه امن‌زاده بازگشایی می‌شود. در مراسم بازگشایی که ساعت ۱۸ با حضور اهالی فرهنگی و هنری همراه است، نمایشگاه خانه موزه و جعبه عروسک‌های خیمه شب بازی رونمایی می‌شود. خانه موزه خیمه‌شب‌بازی ایران، تلاش دارد در قالب یک نهاد خصوصی به معرفی یکی از مهم‌ترین هنرهای نمایشی-عروسکی ایران بپردازد که در زمره میراث‌های ناملموس ایرانی دارای شهرت جهانی است. «۳ شنبه‌های مبارک» عنوان برنامه‌ای است که از دور جدید فعالیت خانه موزه هر سه‌شنبه میزبان علاقه‌مندان شده و هر هفته در خانه موزه اجرا می‌شود و هر بار راوی داستانی متفاوت از مبارک است. علاقه‌مندان برای تماشای این نمایش و حضور در مراسم بازگشایی می‌توانند ساعت ۱۸ به خانه فرهنگ و هنر مانا مراجعه کنند.

آلبوم

«رستگار» به بازار موسیقی رسید

«رستگار» عنوان یکی از تازه‌ترین آثار منتشرشده در بازار موسیقی است که به‌تازگی با هنرمندی علی افضلی، نوازنده موسیقی ایرانی پیش‌روی مخاطبان قرار گرفت. آلبوم رستگار، مجموعه‌ای است روایی ـ شاعرانه از چهار برداشت کامل در سه نوبت و در هر برداشت بدون جابه‌جایی، برش‌هایی تعبیه شده تا قطعات با توجه به سیر هر روایت نام‌گذاری شوند و با حفظ بی‌وقفگی برداشت‌ها، مستقلا هم قابل شنیدن باشند. در این آلبوم برداشت‌ها، کاملا بداهه و بدون توقف، بدون تقید شدید به سبک، قوانین و قواعد و دیگر نشانه‌های موسیقایی انجام شده‌اند تا موسیقی کاملا عریان در قالب زبانی نزدیک به مکالمات روزمره و صمیمی، نقل و روایت شود. علی افضلی: نوازنده و بداهه نوازی عود، فروزان روزبهانی: ضبط، میکس و مسترینگ، نازنین نصیری: گرافیک، فروزان روزبهانی: عکس پرتره، نازنین نصیری: عکس جلد و گیلناز یوسفیان: ترجمه، عوامل این آلبوم را که به همت نشر و پخش جوان منتشر شده تشکیل می‌دهند.